**Cumhuriyet
Bayramınız
Kutlu Olsun**

AL

Cumhuriyet Bayramınız Kutlu Olsun

ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİ TARAFINDAN ÇIKARILIR AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI 18

29 - 10 - 1936

İÇİNDEKİLER

Cumhuriyetimizin kurucusu gözbebeğimiz

ATATÜRK

ALTIN YAPRAK

Sayı: 18 Ayda Bir Çıkar Kültür Dergisidir. 29/10/1936

Cumhuriyet

Bu gün yine dik başlarımızı bu kudsal mihraba çevirdik. gözlerimizi kamaştıran bir nur karşısında sonsuz bir sevinç içindeyiz. Cumhuriyete on üçüncü def'a inandık, iman getirdik. bu öyle bir inanç, bu O kadar yüksek bir imanki ilk çağların adam oğlu güneşe, bizim Cumhuriyete inandığımız kadar bağlanmadı.

(BODA) üç bin yıllık ümmetinden bizim imanımız kadar duru bir sevgi duyamadı. Zerdüştün ateşli kığılcımını çoktan görmüyoruz. fakat bizim içimizde tutuşan Cumhuriyet alevi asla sönmiyecektir.

İbrahim ulu Tanrısına kurban vermek için oğlunu adak yaptı.. Büyüklük gösterdi: Büyük İbrahim ATA TÜRK çocuklarını görse idi, on yedi milyon Cumhuriyet için kurbandır. bunu eger önceden bilmiş olsa idi, kendisi oğlundan evvel kurban kesilirdi.

Karşınızda 13 yaşında bir delikanlı var yanaklarından sağlık ve hayat fışkırıyor. gözlerinde uçsuz, bucaksız bir neş'e kaynıyor. kafasında erişilmez sanılan saadetlerin yelleri esiyor. kalbi iman dolu.. bazuları şimdiden çelkleşmiş gibi, kolunu bükebilene aşkolsun.. Bu Cumhuriyet çocuğudur. bizden on yedı milyon kerre yüksek imanlı bir çocuk.. elbett..

Bu çocuk, ilk gözlerini açtığı zaman, üç asırdanberi Türkün hasret yaşadığı bir nurun Anadolu ortasında parladığını gördü.

Belki bu yiğit bir İstiklâl şehidinin oğludur. belki bu delikanlı Sakarya dan kolsuz dönen bir ğazi oğludur. kimbilir, beki bir İnönü kahramanının göz bebeğidir. fakat her halde; bir medresede dizini, kafasını çürütmemiştir. bir Okulda zeydi Ömerle dövüştürmemiştir. ne el öpmüştür, ne etek.. evet; bu yigit, bir Yemen öksüzü değildir. bir yobazın, bir Softanın, kara cahilin oğlu hiç değildir.

O, dup duru, ter temiz Cumhuriyet çocuğudur. onun için başı dik, onun için çok çevik, gözü pek, kafası olgun, gönlü hayat ve hareket şerareleriyle dolgun, olgun bir yiğittir. on üç yaşında, aklı başında, gönlü ülküsünün peşinde, ürkmesini

Sahifeyi çeviriniz

KUTLU GÜN :

Vehbi Cem Aşkun

Cumuriyet , bir güneş
gibi ışıttı yurdu .
Güzellikte yoktur eş ,
Atam eliyle kurdu .

*

Severim canımdan çok ,
Kıskanırım gözümden .
Bu sevgime ölçü yok ,
Oku , öğren özümden .

*

Aşıktım güzelliğine ,
Kavuşturdu yaratan .
Erdi gönlüm genliğine ,
Sevinsin Ulus , Vatan .

*

Kutlu gün , bayram bu gün,
Gönlüm şen , ruhum dolu .
İnanım , ülküm bütün ,
Buldum en güzel yolu .

*

Cumuriyet bir güneş
Gibi ışıttı yurdu .
Güzellikte yoktur eş ,
Atam eliyle kurdu . . .

bilmeyen , korku adını asla duymayan , yorulmadan , usanmadan ülküsüne kavuşma yı aşk bilen , duyan ve düşünen ATA TÜRK çocuğu ne mutlu sana . . Bizimde hakkımız ve isteğimiz var : ne mutlu bize ki on üç yaşlı Cumhuriyet çocuğunu, başımızda sönmez bir güneş gibi ölmez bir varlık olarak parlayan ATATÜRKÜN yamacında kutluluyoruz .

* *

Şu görüşler, bu düşünceler, bu kudsal varlıklar Cumhuriyyeti bize dünden daha çok sevdiriyor . bizim sevgimiz gün geçtikce katmerleşiyor . biz inanıyoruzki her gün büyük Türk Ulusunun yüce varlığı bir kat daha yükselmektedir . ve bu yükseliş durmadan devam ediyor ve edecektir . şu sevinçli günümüzde , açık alınla söyleyebiliriz : Türk yükseliyor . çünkü , en büyüğümüz bize müjdeledi : (senin için yüksekliğin hududu yoktur .)

Ulusal Ekonomi

Üzerinde Bir Etüd

A. O. Ç.

Ülkemizin Ekonomik gidişi nasıl olmalı ?

Bu suâl karşısında evvelâ on beşinci asırdan itibaren felsefe, din ve ahlâktan ayrılarak ergin bir halde mütalâa edilmiye başlanan ekonomi mesele ve sistemlerini gözlerimiz önünden geçirelim: Evvelâ 1492 de Amerikanın keşfi sıralarında Avrupa' ya altın getirmek hırsile çalışan Merkantalist'leri görürüz ki; bunlarda servet ve ekonomi hariçten altın celbedip harice az para göndermek ve kıralın zengin olmasına çalışmak diye hülâsa edilebilir .

Sonra 18 inci asrın son yarısında Merkantalist sistemi husufa uğrıyarak ilimde, siyasada serbestî esasına dayanan ekonomi meslekleri doğuyorki artık bu za manda Merkantalistlerin yaptığı şekilde paraya lüzumundan fazla önem vererek ülkeye altın yığmanın paranın değerini düşürüp değiştokuşu karıştırmıya illet olacağı anlaşıldı . Tam böyle bir zamanda ekonomi alanında Fiziyokratlar karşımıza çıkıyor . Fizyoraside sistem Merkantalist sisteme zıt iki fikir halindedir: A — Fizikî düzen. B — Hasılatı safiye.

Fiziyokratlar yalnız arz'ın servet doğuran bir varlık olduğunu, yalnız toprağın hasılat verdiğini ileri sürüyorlar ve bundan başka her türlü işe masruf faaliyeti, meselâ sanayi uğrundaki çalışmaları neticesiz sayıyorlar. Bu itibarle Fiziyokratların ortaya attığı sistem burada bir sakatlık ızhar etmektedir.

Yukarda adı geçen ikinci fikirde de sakatlık kendisini göstermektedir. Ziraatla sanayi arasında bir tefrik husule getirip birincisini müsmir ; ikincisini akim saymak onların bu alanda ne derece çürük bir esasa dayandıklarını bize anlatıyor. Sanayi ve kapitalizm cereyanının doğmakta olduğu bir devirde düştükleri bu büyük hata kısa bir zaman sonra Fiziyokrasinin sukutuna sebebiyet veriyor .

Arkası var.

Cumhuriyette
Kültürel verim

F. Y. Çubukçuoğlu

On üçüncü dönüm yılını benliğinden taşan bir heyecanla kutlulayan On yedi milyonluk her yaşdaki Türk kütlesi kendi varlığını her şeyin üstünde görüyor. Bu görüş çok az zamanda elde edilen başarılardan daha üstün değerler kazanmak için en koyu karanlıkları delen ve en ideal yarını gösteren bir görüştür. Kütle kültüre varacağı hedefi ve bu hedefe giden en doğru yolu seçmiştir.

Yeni bir hayat kaynağından kuvvet alan ve kalkınan Türk kütlesi seçtiği yolda kendine güvendiği kadar yaratıcısına da güvenerek ve inanarak yürümektedir.

On üç yıl önce kurulan yeni idare Türk ulusunun hürriyyet ve idealine yaraşan bir sistem olduğunu bu günki verimleri ile değil dünki gerileyiş sebepleri ile daha iyi ölçülmüştür. Yurtta kurulan bu yeni rejim ve yeni kalkınma proğramının dayandığı ana temel hiç kuşku yokki kültürdür.

Kültür yönünden elde edilen başarılar bize açık olarak göstermiştirki bu sahada ilerilemek için sarfedilen emekler ne kadar çok olursa verimi o nisbette bol ve yerinde olacaktır. Bu açık hakikatı çok önceden gören Cumuriyet idaresi derhal yeni bir proğramla yeni bir kültür kalkınmasına hız verdi.

Az zamanda yurdun her tarafında kurulan halkevleri asırlardan beri bilginin ışığından nur alamiyan bucaklara aydın bir yol gösterdi. Gençliği atasından emanet aldığı büyük ve mukaddes armağanı korumak için vazife başına çağırdı. Onlara en sevgili ve sıcak kucağını bir ana gibi açtı. Daima bir ve daima beraber olmanın yüceliğini tatdırdı. Yarın için nasıl hazırlanacağını en ileri ülkelerden örnekler alarak gösterdi. Her aldığı yurt işinde inanarak başaran Türk gençliği bu ideal ödevini de çok geçmeden benimsedi. varlığına sindirdi ve muvaffak olmak için feragatle çalıştı.

Bafra halkevide üç yıldanberi üzerine aldığı çok büyük ve çok güç olan bu kültürel ödevini yapmak için kendi mutevazı muhiti içinde mümkin olan gayrati göstermekten geri kalmadı. Sekiz kolun birlik içinde başardıkları işler çalışanları daha fazla gayrete ge-

Değerli Bayındırlık Bakanımız
ALİ ÇETİN KAYANIN
İlçemizi ziyaretleri hatıralarından

ÖZLEM

A. Ç.

Yolumu kapadı simsiyah dağlar ,
Gönlümü kapladı yer yer özlemin '
Sevgilim sarardı yemyeşil bağlar,
Sonbahar geldi de hâlâ gelmedin . .

Sararan her yaprakdüştükçe yere. .
Benim de benzimin rengi uçuyor ,
Düştükçe benliğim düşüncelere . . .
. . . .

tirecek kadar yerinde ve daha üstün görenleri memnun edecek kadar da yolunda olmuştur .

Fakat şimdiye kadar başarılan ,yerinde ve yolunda gürülen işler bütün bir vazifenin ancak küçük bir parçasıdır .
Daha böyle başarılacak pek ağır ve daha güç vazifelerimiz vardır .

Büyük bir bütün ve birlik yaratmak için bunların başarılması gerektir . Halkevlerinin gayesi yönünden düşünülecek ilk ve son hedef işte bu kültürel başarıdır.

Gençlik kütlesinin dayandığı ana kaynak olan halkevleri cumhuriyet devriminin kültürel verim kaynağı oldukça bu kaynaktan içen her genç Türk kendisine tevdi edilen yüksek güveni daha iyi takdir edecektir .

Şimdiye kadar yapılan işler düne nazaran her hangi cihetten mutalea edilirse edilsin daima üstün kalacaktır. Fakat yarına nazaran bu muvaffakiyetler daha az demektir. Her geçen gün gelecek güne kıyas edilince şüpesizki bir tekâmül eseri göstermelidir halkevlerinin geuçlığe tahmil ettiği vazife Cumhuriyet idaresinin yeni Türk neslinden beklediği yükseliş prensibinin tam kendisidir.

Türk yurdunun bir çok taraflarında olduğu gibi Bafrada da açılan halkevi çalışmalarının sonucundan bugün ne kadar iftihar duyuyorsak yarın bu haklı sevincimiz yurt için sonsuz bir şenlik ve zevkine doyulmaz bir heyecan menbaı olmalıdır. Kendilerine bütün kalbimizle inandığımız bu temiz ğençlikten on üç yıldanberi tuttuğu yolda yalnız bir tek gaye için yürümüş ve bir tek varlığa inanmıştı: Yurdu ve onun yaratıcısı olan yüce atası ve onu yaratanın her zaman en temiz ve en kavi yolcuları olarak kalacaklardır.

Tepe ve Dağ köylerinde

TETKİKLER

H. Çakır

[Kasbaya uzaklığı altı saattan başlayarak gittikce yükseklere doğru uzanan 45 köy vardır. Cumhuriyet hükûmetinin büyük köy kalkınmasını hazırladığı şu sıralarda çok geri şartlar içinde yaşayan bu köylerimizi gözden geçirmek istedik]

Bafra bölgesindeki tepe köylerini kızılırmak iki kısma ayrmıştır: Kasabanın ve ırmağın batı tarafında kalanlara (Ötegeçe) diğerlerine (Berigeçe) denir. Ötegeçede kalanlar Boyabat, Gerze hududuna, Beri geçedekiler Köprü, Havza ve kavak hududuna dayanır. Ormanlık ve sarp bir arazi üzerinde bulunan bu köylerimizde tabiatın bir çok güzelliklerini görebiliriz: Temiz hava, bol ve tatlı sular, manzarasına doyum olmayan çam ve küknar ormanları.. Buna mukabil verimsiz toprak Görgüsüz ve yoksul bir yığın köylü..

Kasabaların uzaklığı ve uzun bir devrin ihmali onları yaşayışlariyle baş başa bırakmıştır.

Cumhuriyetin varlıklarını en az gören ve duyabilen onlar olduğu halde bu günü onlardan dinlemek, Ak sakallı ihtiyarların dün ile bu günün mukayesesini yapmaları iftiharla anlatılabilir.

Dünün işkencesi, Zulmü yerine bu gü nün alâka ve saygısı var.. Büyük devrimler başaran cumhuriyet hükûmetinin köy seferberliğide başlamak üzeredir. Bu yüce işin arifesinde Bafranın fakir ve görgüsüz kalan bu köylerini yakından tanıyacağız:

Onları kendi mamulâtları olan urbalarından tanırız.. Sabanını omuzlayarak bir çift öküzü ile aşağı köylere çift sürmeğe inen "Çiftci„ bu köylerden gelir.

Tütün dikiminde su çektirmek, Hayvan baktırmak için diğer köylerin tutduğu "Aylıkcı„ bu köylerin kimsesiz ve çalışkan Çocuklarıdır.

Geçen sene kuraklıktan sefil vaziyetlerini duyarak yardıma koştuğumuz yine bu köylerimizdir.

Onları bu şekilde kazançlarını hariçte aramağa sevkeden mahrumiyetler toprağın verimsiz olmasından başka bilgisizlik'erin de tesiri olmuştur.

Bu arazide tütün yapan üç beş köyü çıkarırsak diğerlerinde buğday, Arpa, Siyaz, Yulaf yetişir, Fevkalâde yıllarda bire dörtten fazla vermeyen bu mahsulât ekseriyetin geçimini temin eder. Zengin denen yani geçimi yolunda giden her köyde iki üç kişiyi aşmaz. Ekseriyeti orta hallılar teşkil eder. Köylünün üçte biride fakirdir.

Zenginin vaziyeti: İki katlı, alt katında ahır üst katında iki veya üç odası bulunan bir ev. 20 - 50 koyun veya keçi, 1 - 3 İnek. 2 çift öküz, bir at, 50 - 100 dönüm tarla..

Evinde bir kaç kat yatağı, Yemek içmek için lüzum eden kap kaşık kâfi mikdarda bulunur. Ekini, Yağı, Tuzu her zaman için eksik olmaz. Köye gelen misafir, Tahsildar, Jandarma daima onun evinde kalır. Yetişgin Çocuğu yoksa birde daimi hizmetci çalıştırır.

Yukarıda da söylediğim gibi konumuz olan tepe köylerinde bu vaziyette bulunan bir kaç kişiden fazla değildir.

Orta hallılar: Bir ev, 30 - 50 dönüm arazi, Bir inek, 1 çift öküz, 3 - 10 koyun veya keçi.. (Toprak verimsiz olduğu için tarla dinlendirmek mecburiyeti vardır)

Bir çift öküzle tarlasını sürer. uygun senelerde aldığı mahsul evine ve hayvanlarına kiyafet edebilir. İnek, Koyun veya keçisinin südünü kendisi içmez. bunlardan yağ ve peyir yaparak kasabaya getirir ve bunun hasılatiyle yegâne ihtiyacı olan tuzunu, Basmasını alır, Köyüne döner. Yine bu hasılattan vergisini ayırır.

Elbise ihtiyaçları yoktur. Geydiklerini kendileri dokurlar. Evlerinde daimi olarak yemekleri çorba, ayrandır.

Sofralarında nadiren "aş„ bulunur..

Evlerin ekseriyetinin altında ahır üstünde bir oda ve sofa görünmektedir. Bir kat üzerinde, ahır ve odası karşılıklı olanlarıda mevcuttur. Evin eşyasını gözden geçirirsek şunları görürüz: Bir yatak ve yorgan bir kilim (kendi mamulâtları), hasır, bir iki yuvarlak taştan yapılan değirmen, bir saç, bir kazan bir kaç bakrak, bir kaç yemek ve su kabı ve nüfus adedince tahta kaşık..

Bu köylerimizin üçte birinide fakirler teşkil etmektedir. bunlar, çocukları gayp olan ihtyarlar, hiç bir şey'ı bulunmayan kimsesiz çocular ve ya fazla çocuklu, çalışan az aylelerdir.. bunların vaziyti yürekler sızlatır. bir odası, bir çift öküzü birkaç dönüm arzisi bulunanlar olduğu gibi, hiç bir şeyi bulunmayanlar ve dört beş nufus bir yorğan altında yatanlarda vardır. gıdasızlık ve bakımsızlık yüzlerini sarartmıştır. ekmek isteyen beş çocuğuna yiyecek yetiştirebilmek için gece ve gündüz mütemadiyen çalışan bir baba gördüm. bununla beraber, rızkını hakkın yollayacağına inanarak bu gün karnını doyurduğu için sırt üstü yatanlar ve yarını düşünmiyenler pek çok..

Bütün yaşayışları ibtidaî vaziyette bulunan bu köylerin sağlık bilgileride noksandır. Gıdasızlıkla birlikte bünyelerini gemiren bir şeyde pisliktir. bu yüzden bir çok sari hastlıklar çoğalmış ve billhassa "Firengi„ bazı yerlerde salgın halini almıştır. Bafradaki dispanser bunların tedavilerini ehemmiyetle takip ettiği halda kendilerinin alâkasızlığını ve bunun gittikce ilerlediğini gören hükûmet(Firenki ile mücadele)teşkilâtını bu köylerde çalıştırmak ve mahallinde tedavi ettirmek için tetbirler almıştır.

Halâlara kuyu yapılmamış, fena kokular ve pis manzaralar göz önünde kalmıştır. ev önlerinde gübre yığınlarına sık sık tesadüf edilir. Evlerinin içide çok fenadır. Küçük bir delik pençere vazifesini görmekte, Odaya hava ve zıya girmemektedir. Bir kaç par çadan ibaret olan eşya oraya buraya atılmış, yemek kapları yıkanmamıştır. Burada yemek yiyecek, burada yatacak ve Çocuğu bu sefil manzara içinde büyüyecektir.

Uzaklığı ve dağınıklığı îtibariyle okul açılamayan ve yalnız birinde okul bulunan bu kırk beş köyümüz kültür bakımındanda çok geri kalmıştır. Cumhuriyet devrinde askerliğini bitirenler mükemmel okuyup yazmakta olduğundan köylü bunlardan istifade etmekte, Mektuplarını yazdırmakta ve Parti tarafından her köye gönderilen "Yurd„ gazetesini okutarak cumhuriyet varlıklarından haberler almaktadır.. Kendileri gibi dilleride öz ve katıksız olan bu köylerimizde bir çok halk türküleri, Maniler

Arkası sahife 30da

29 BİRİNCİ TEŞRİN

Sait Gürpınar

29 İlk Teşrin ögrendik (Cumhuriyyeti) ! . .
Her şeyde musavatı her şeyde (Hüriyeti) . .
Bu bir tarih sayfasının değildir çevrilşi ,
Bu yeninin doğuşu eskinin devrilişi ! . . .

Bu serabın hakikat olduğu kudsi bir gün ,
Bu gün tekrar tarihe dönüşü yüce Türkün . .
Birinin yükselişi , birinin çöküşüdür ;
Birinin gülüşüdür , birinin yaş döküşüdür ;

Bir dönüm noktasıdır tarihte elbet bu gün ,
Bu gün (Cumhuriyetn) yurda ilk doğduğu gün . .
Kıp kızıl bir kor gibin gökde gün doğar nasıl ,
Bizde ona benzettik kinimizi muttasıl .

İn önü , Dumlu pınar , Sakarya da ettik saf ,
Elbet ki bize bizden olan ederdi insaf , .
Çöküyor gibi yerler çatırdadı derinden ,
Yıllardır aydınlığa hasret Türk göklerinden ,

İlâhileşen bir ses gösterdi Ak denizi . .
Azan dalgalar gibi köpürdük dizi , dizi ,
Afyon ufuklarından , Uşak cephelerinden . .
Ak denize ulaştık İzmir tepelerinden . .

Böyle bir inhidamı kabul etmez havsala '
Şaşıyor bütün dünya O güne bu gün halâ ! . .
Bir dağ gibi yıkıldık görülünce ilk hedef .
O coşuşla düşmanı ana yurttan ettik def .

O gün Türk göklerinin tekrar uyanışıdır .
O gün bütün Türklerin zefere kanışıdır .
(Ankara) beşiğidir bu ilâhi doğuşun ;
İlk konak yeri çünki orası kurtuluşun . .
29 ilk teşrin Sultanı boğuş demek ,
Düşmanı kovuş demek , gün olup doğuş demek . .

—CUMHURİYETİMİZİN KÜLTÜR ABİDELERİNDEN—

Yeni açılan İsmet İnönü İlk okulu

Hazırlanmakta olan Orta okul Binası

Kızılırmaktan Yeşilırmağa

F. Y. Çubukçuoğlu

Şu toprakta bilmiyorum bir avuç yer varmıdır ki kokusu manevi zevklerin en iç çekeni olmasın? Bu toprağın her zerresinin bir şehit kanile sulanan kızıl renkli ovaları ve yalçın kayaları ne kadar bizi kendine çekiyorsa, zümrüt gibi yemyeşil vadileri de aynı güzelliğin bir başka ışığını aksettirmektedir.

Anadolunun bağrından taşan kızıl suların salına, salına Kara denize doğru yol alırken nasıl bir eda taşıdığını çocukluğumdan beri bilirim. O sular kaynaklarından, binbir renkli çiçeklerin süslediği vadilerden geçerken bilseniz ne kadar çok yavuklunun kıyılarında dinledikleri şirin muhabbetler taşırlar. O sular bilseniz bizden daha ne kadar içlidirler.

Kızılırmak suladığı her karış toprağa öyle kızıl bir renk katar ki onda ancak kızıl dağın şahikaları kadar yüksek olan Türk gençliğinin gururunu görür gibi oluruz. O hep kızıldır Ve çalıştıkça tunçlaşan bir neslin yegâne eynasıdır.

Kızılırmağın bu kızıl rengi bana ebediyyen sönmiyecek olan şanlı Türk bayrağının al rengini daha renkli olarak göslerdi.

Kızılırmağın dalgaları al bayrağın dalgalarını hayalimde en ince kıvrımlarına kadar canlandırdı,

Bir başka yoldan ayrı bir güzellik ve renkle akan yeşilırmağın süslediği vadilere gözüm daldı. Bu yeşil vadileri süsliyen şu nazlı sularda da kızıl suların aynı titreyişi var. İkiside aynı hedefe koşuyorlar. Karadeniz bu iki kardeşi bağrına basarken hasretine kavuşan bir asker anasından daha bahtiyardır. Sevgilisine kavuşan bir nazlı tazeden daha mesuttur. O kara sular kızıl ve yeşil iki renkle belki biraz daha güzelleşmiş bulunuyor.

Yıllardanberi kızılırmağın süslediği kıyılarda bulundum. Şimdi ondan ayrılmak bana oldukca güç geliyor. Birbirimize çok iyi alışmıştık. Ben ondan ayrılırken ne kadar müteessir olduğumu göstermek istedim. Şöyle bir kenarda gövdesini kızıl sulara salan yaşlı bir ağaca yaslandım, Bakıyorum. O sanki beni tanımamış gibi hiç edasını bozmadan salına salına akıyor. Anlaşılan çoktandır hasretini çektiği anasına kavuşmak için yolundan kalmak istemiyor. Ona darılmadım, son hürmet ve aşinalık vazifemi ifa emek için o kızıl topraklı sularından bir avuç daha içtim ve yavaş yavaş ayrıldım. Meğer o benden daha çok içli imiş, meğer o kızıl sular ne kadar kadirşinasmış . .

Ben ayrılırken kıyılarına doğru yayılan al ve beyaz köpüklü sular hafif hafif ses vermeğe başladı. Biran

Öz Dilden toplamalar

ve

Bir Kaç Kural

Şefik al ışık

Yurd severliğin her yönde ve her gün birer örnek gösterişine yol açan kemalist rejimi Türk ulusuna kendi benliğini, kendi tarihinin dünya kuruluşundan beri soysallıkta acuna yol gösterdiğinide bildiren dil ve tarih savaşı gün geçtikçe bizi aydınlatıyor.

Bildiğimiz halde bilmez gibi göründüğümüz bir çok gerçeklerle bizi karşılaştırıyor.

Dil kurumunun çalışması türk dilinin ana dil olduğunu ve ilk medeniyetle birlikte dünyayı ışıklandırdığını günler geçtikce bir kat daha gösteriyor. Türk ulusu, Atatürkün yol göstericiliğiyle bugün içsel ve dışsel siyasamızı yatsal uluslara örnek yapıyor.

Teşekkür borçlarımızı ödemek bu yolda çalışmada ve bu rejime can ve gönülden inanarak onu izlemekte olması pek tabiğidir.

Türkçemizin unutulmuş ve şimdiye kadar iyice incelenmemiş olan kuralları dil kurumunun derlemeleriyle, araştırmalariyle meydana çıkmış bulunuyor. Bu bulğulardan aşağıdaki sözlükleri topladığım için okuyuculara sunmayı yararlı gördüm.

Uslu — akıllı anlamına biliriz Us : akıl olduğunu bilemezdik

Lak — mekân evi biliriz Kulak - ses yeri: olduğunu bilmezdik.

Yanku — yanhu - aksiseda yandan gelen ses : olduğunu bilmezdik.

Gırtlak — gırt gırt eden yer anlamına olduğunu bilmezdik. Arapca yayı nisbiler karşılığı: Sel, sal, el, al olarak kullanıyoruz. Sel il sonuçlananlara örnekler:

Göksel: semavî, yer sel: arzî, deniz sel: bahrî

Bedensel: beden bedene ait bedenî Tinsel : ruhî,
İçsel: dahilî, İnsel: insanî, ayilesel: ailevî,
Edinsel - edinmek kökünden
Hisbi - istensel: istemek kökünden. İhtiyarî, yönetsel
İdarî - yönetmet kökünden.
Anlamlarında [manalarında] olduğu gibi
Sal ile sonlananlara örnekler:
Ana — anasal esasî
Acun — dünya acunsal dünyevî.
Kan — kansal demevî
Kut — mubarek kutsal : kutsî
Ulus — millet ulusal: millî
Yad — yabancı yatsal : ecnebî
Uluş — devlet uluşal: devlete ait
Siyasa — siyaset siyasal :siyasî
Soy — cinsi, soysal medenî sosyal: içtimaî

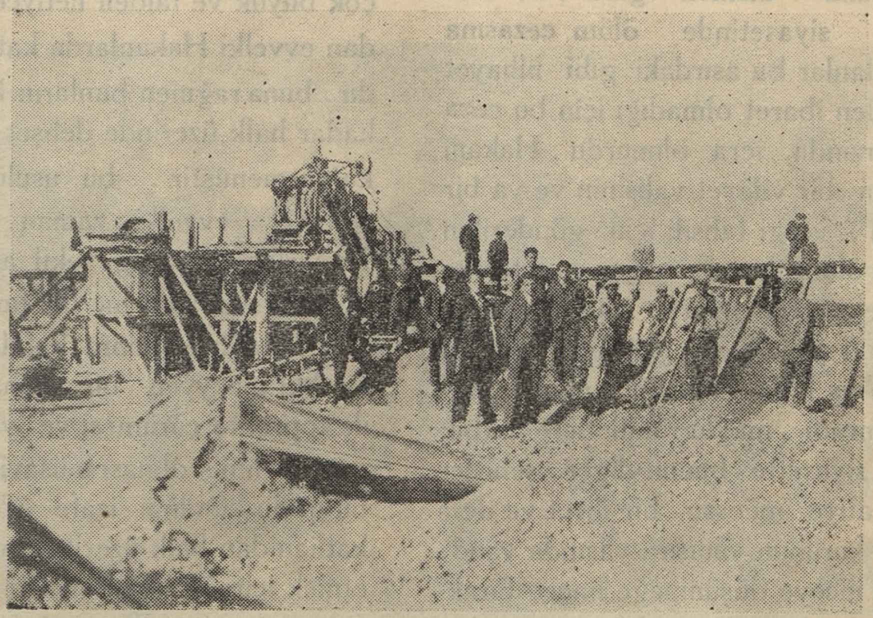
---

irkildim bakınız neler dediler.

" Bizden yeşilırmağa en coşkun selâmlarımızı götür. Karadenizde görüşürüz,

İşte ben de bu eski aşinamın isteğini yerine getirmek için yeşil vadilere doğru yol alıyorum. Fakat kimbilir belki de onlar benden evvel birbirleri ile kucaklaşmışlar ve daha evvel kızıl sular benim selâmlarımı iletmiş lerdir.

Kamu — Umum, hep. kamusal: umumî sözlerinde olduğu gibi.
Sel ile sonlanan örnekler:
Sü — asker .süel - askerî
Sürmek kökünden. sürel: daimî.
Kök — köksel. cezri; köke ait
Çözmek — çözel - tahlilî
Töre — ürf âdet. türel: Hukukî.
Al ile sonuçlanan örnekler
Avrupa — avrupal - avrupayî
Kıymak tan - kıyal - cinaî
Us — akıl. usal : aklî
Çıkmak tan - çıkal - ihracata ait
El ile sonlanan örnekler:
İlk - İlkel iptidaî
İç ten içkel: dahilî İçel ile İltibas olmamak icin.
İndustri: san'at. industrel: sunaî; san'ata ait
Gerçekten: Gerçel se'nî
Öz - asıl cevher. Özel ezelî ebedi, Hususî
Çözmekten - Çözel - tahlilî.
Y: gibi okunan yumuşak (ğ) de nisbet (y)si gibidir
Sihhiğ — sıhhî.
Şahsiğ — Şahsî.
Cüziğ — cüzî - sözlerin de Kullaniyoruz
Cil cil son eklerinide sever, mail yerinde kullanıyoruz:
Özecil özğe aslından diğer kâm: gayrendiş
Hayırcil — Hayır sever: hayır perver
Barişal — Bariş sever: Sulh perver
Eyicil — Eyilik sever: Hayırhâh
Adamcil Balıkcil: Kuralîna göre yapılmıştır.
Söz Köklerinden ad yapmak için(ç)geliyor
Örnekler:
Güvenmek ten güvenç vüsûk, itimat anlamına
Dilemek: — dilenç memul
Övünmek: — Övünç] şeref, iftihar
Öğünmek: - öğünç]
İnanmak: — inanç iman, emniyet
Ummak: — umaç; amaç: hedef
Günlemek: — günlemeç tarih
Bulmak: — bulmaç fihrist
Ağmak: — ağaç
Kazanmak: — kazanç sözlerinde olduğu gibi

— Cumhuriyetimizin Bayındırlık Çalışmalarından —
Kızılırmak Köprümüz Yapılıyor

Zalim Temurlenk

Dr. Necmettin Divilçi oğlu

Daha küçük mektepli çocuk iken bize okuttukları basit tarihte Temurlengi zalim ve hunhar bir hakan olarak tarif ederlerdi . dünyaya bir eli kapalı ve kanla dolu olarak gelmiş olan bu adamın zulmu itisafının derece'i şiddetini anlatmak için , hesapsız kestiği kafalardan muazzam kuleler yaptığını anlatırlardı . bu korkunç fecayi'i yapan bir Türk hakanı , bunu bize anlatan yine bir Türk hocası idi . bu hoca , zalim Temurlengin bu kuleleri aceba bir marazi zevk ilemi , yoksa O asır ve zamanın icabı kendine göre tethiş poletikası olarakmı yaptığını düşünemez ve tahlil edmezdi . biliyoz ki , her asrın kendine mahsus bir tethiş usulu vardır. eski asırlarda gözlere mil çekmek , ok kirişi ile boğmak , kılıç ile kafa kesmek ; yeni asırda kiyotin, eletrik , iple asmak, kurşuna dizmek gibi. . . . eski asırların bu siyasetinde ölüm cezasına müstehak olanlar bu asırdaki gibi nihayet beş on kişiden ibaret olmadığı için bu ceza , katliam tarzında icra olunurdu . Hakanı temsil eden bir vilâyet valisinin ve ya bir elçinin katli , vergi tahsili için gönderilen memurların öldürülmesi , düşmanın teslim bayrağı çektikten sonra ihanet ederek tekrar kurşun atması gibi isyanlar neticesi bir şehir ve ya kale halkının umumi cezaları , katliam idi . mağlup milletlere tatbik olunan bu siyasette bunun diğer şehirler halkına ve atiye müessir bir ibret ve ders olması için kurunun yanısıra yaşında yandığı inceden inceye düşünmeğe hacet bırakılmaksızın umumiyetle tatbik olunurdu . Postası , Telgırafı , Telefonu olmayan diger şehirlerde bu katliamın derecei ehemmiyyetini göstere bilmek için , esasen yapılmış olan katliâma bir şekli hususiyet vermekle halktaki umumi havfı ve heyecanı arttırmak Temurlengin icat ettigi bu usulün esbabı mucibesini teşkil eder .

Her hangi bir muharebede yetmiş bin adam katledilse bunların başlarını gövdelerinden ayırmak oldukça uzun ve zahmetli iş olmasına rağmen , cansız kafaları bir araya toplayarak bunlardan bir kule yapmak , yapılmış olan katliama fazla bir vahşet ve fecaat ilâve etmez . bu ameliye ve kolleksiyon, olsa olsa Temurlengin askeri için bir angarya olur . fakat bu kafa hasılı cemiinden aksak Temur için alıncaak çok büyük ve faideli netiyceler vardır . ondan evvelki Hakanlarda katliam yapmışlardır . buna rağmen bunların hiç birisi onunki kadar halk üzerinde dehşet salmamış , korku vermemiştir . bu usulün iç yüzü tahlil edilirse, evvelki zaman katliamları ile Temurlengin yaptğı şekil arasında ' ölüm , nokta i nazarında hiç bir fark ve fecaat yoktur . öldükten sonra kafaların cesetlerden ayrılup muayyen bir mahalle toplanması ile toprakta çürümesi ve ya kurtlar tarafından yenmiş olması müsavidir . Temurlenk bu usulu kendine izafe ederken , yapılan katliamdan halk üzerinde azami tesir elde etmek için ölülere korkunç bir şekil vermeğidüşünmüştür .asrımızda bile salben idam

Evimizin Sinop gezisi hatıralarından

olunanların ceselerinin gece yarısından öğleye kadar muallak teşhirde kalmalarının sebebi halk üzerinde bir teyakkuz ve intibah husule getirmekten başka bir şey değildir .

Aksak Temur eğer vahşi ve hunhar olsa idi , tarihte vahşetlerini bildiğim iz kimseler gibi yapardı . ve hükmettiği asır onlar gibi haraket etmesine hiçte mani değildi . Temurun yaradılışı iktizası tab'ı ve mizacının , ismi gibi sert olduğunda şüphe yoktur . küçük yaşından beri boğuşma içinde geçen ömrü , kazandığı büyük muvaffakiyyetleri neticesi başına takdığı zafer taçları ile evvelâ Hakan , sonra cihangir olması , onun bazen başını döndürerek sarhoş ettiği zamanlar da muvazensiz iş gördüğü , hükmettiği belki vaki olmuştur Alemşumûl bir şöhreti olması, kendisine isnat edilen hata ve ya cürümlerin , kazandığı muvaffakiyyet ve şöhreti ile mütenasip bir derecede mubalağa ve izamına sebebiyet vermiştir .

* *

Asîl ırkımızın geçmişinde , bu gün isimleri göksümüzü kabartacak daha ne büyük şefler vardır . Fakat bunların hiç birisi Temur gürgâni seviyesinde değillerdi . Bu koca Hakan sade kuvvet ve kudreti ile değil , ihatalı dimağı ilede icrayı hükûmet ediyordu . Ok ve Kılıncı kadar kalem kullanmakta kudretli idi . evlâtlarına hitaben yazdığı (Tüzükâtı Temur) deki beliğ ve vecizeler bunu ispat eder . bu eserine : " Saltanatlar fatihi bahtlı çocuklarıma ,cihanın ulu hakanları neslime ,, diye başlıyor ; dine hörmet ve riayet etmeği tavsiye ettikten sonra , alimlerle meşvertten çok istifade ettiğini , halka hilim ve insaniyyetle muamele ettiğini , kanuna riayetin asıl kuvvetini teşkil ettiğini , adalet ve bitaraflık ile herkesin muhabbetini kazandığını ve halkı ümit ile korku arasında tuttuğunu , en büyük düşmanı olsa da aman dileyeni daima affettiğini ve bu sayede 27 İmparatorluğu zapteylediğini anlattıktan sonra :

Bütün eski Hakanların ve onların kanunlarını tetkik ettim . Onların hayatlarının güzel kısımlarını kendime huy edinmiye özendim . onların düştükleri hatalardan çekinmiye gayret ettim . diyor .

Koca aksak! tevekeli cihangir olmamış . . . . 70 yaşında,ölüm döşeğinde iken hekimi "Fazlullah ,,hayatından ümit kalmadığın açıkca kendisine söylediği zaman oğullarını çağırarak :

Çocuklarım! Vasiyetlerimi unutmayınız. Her işinizde rehberiniz adelet olsun. Benim gibi uzun zaman icrayı hükûmet etmek istiyorsanız kılıcınızı ihtiyat ve iktidarla kullanınız . Dikkat edin ; Aranıza fitne ve zıddiyet girmesin. Babanızın bu sözlerini her zaman hatırlayınız .Diyor ve sığamadığı dünyaya gözlerini ebediyen kapayor...

Vasiyetlerinde bile adaleti bu kadar ısrarla tavsiye eden bir hükûmdarın zalim ve hunhar olmasına nasıl ihtimal verilir ? Onu bu suretle tavsif eden,onun çok haklı,çok doğru olarak hışmına uğrayan arap'acem,ve maalesef bunlarla beraber biz,garp Türkleriyiz.

Temur Turgay,zikr ve tadat etmediğimiz daha bir çok meziyetlerinin fevkinde koyu bir nasyonalist idi . Ancak bugün ,beş asır sonra dünyadaki hükümetlerin ırklarına nazaran hudutlarının çizilebildiği bir zamanda, biz onun o zamanki milliyet severliğinin hayranı ve meftunuyuz . Halbuki tarihler ve bu meyanda maalesef bazı bizim tarihler onu Türk nasyonalizminin yıkıcısı, haini olarak gösterirler ve lânetle

yadederler .

Ne büyük hata ve irtikâp! Koca Temurlenk, başını mezardan kaldırsa da kadirnaşinas evlatlarının yazdığı hayatını okusa ve öğrense! ...

Filhakika o,ölümüne yakın tertip ettiği Çin seferine kadar hep Türk hükümetleri ile mücadele etmiş, yıkmış, hâkile, yeksan etmiştir. Fakat bunları aceba niçin yapmıştır? Halen Türkistanı Efganıda bulunan "Balh„de Türk âdeti vechile akkeçe üzerine oturtularak resmen hakan intihap olunduktan sonra, Türkistanın diğer bir tarafında çağatay oğullarından "Kabul şah„ ta hakan oldu.

Bütün Türklüğü bir bayrak altında toblamak ve bu ittihattan doğacak kuvvetli bir hükûmet ve milleti yüksek bir medeniyete çıkarmak istiyen bu milliyet sever adam, beri tarafta türeyen harisi cah bir hakanın emeline mani olmasına ve ikiliğe elbette tahammül edemezdi .

Gökte nasıl bir tanrı varsa yerdede bir hakan olmalıdır. Diyoru. Bu kaidei esasiyesi, bu mukeddes mefküresi uğruna ilk iş olarak " Kabul„ ü temizledi ve ortadan kaldırdı. fenamı yaptı ? çok sonra, sıra bize, garp Türklerine geldi . .

Aksak, bizi halis Türk saymıyordu. yıldırım bayazıda "Kayseri Rum„ derdi. Bayazitin ona " kuduz köpek „ hitabı, onun gibi :

—Yer yüzü bir padişaha büyükmü? sözleri cihangir bir Hakanı zıvanadan çıkarmağa kâfi idi. içinde Sırp askeri ve kralı bulunan ordumuzu Ankara ovasında tarumar edip, Padişahımızı esir olarak altın kafese koyduktan sonra ,bizde ona arap ve acemle beraber .

— Zalim ,

— Gaddar ,

— Canavar ,

Dedik ve halâ diyoruz. bizi mağşuş kanlı telakki eden orta Asyanın bu halisce berrak Türkü milletinin safiyetine O derece itina ederdi ki, Hint seferinde iken :

— Burada halka karışır, ırkımız bozulur hemde dilimizi unuturuz. diye çabuk dönmesi, Meşhede girdiği zaman İmam Riza, Harunurreşit veziri Nizamülmelik ,Firdevsi gibi eazımın mezarından evvel doğruca "Ebu Müslimi Horasaninin mezarını ziyarete gitmesi, sonra Firdevsinin mezarı başına gelip Aksak ayağı ile vurarak :

— Kalk ! . . . . kalk da Türkü gör !

demesi onun ne derin bir milliyyet sever olduğunu ispat eder .

Onun zamanından evvel Türk alimleri, Şairleri ,Edipleri eserlerini Arapça ve Acemce yazarlardı. bir Milletin terakki ve tekâmülünün yegâne amili vasıtai maarif olduğunu takdir eden bu milliyyet sever adam bizim Türkçemizden bugün Arabi Farisi kelimelerin atıldığı, ezanı ,kur'anı Türkçe okuduğumuz gibi, O zaman edebiyyatını Türkçe okutup yazdırmaya başlamıştır.

§

Mukaddes bir Ülkü uğrunda çarpışan bu eşsiz kahraman, bu uğurda çok Türk kanı döktü ise bunun hesap ve mes'uliyetini bu muazzez emeline set çeken ve mani olan mevki hırslı Hakanların, ziri idaresindeki masum ırkdaşlarımızı onun savlet ve tasallutuna maruz bırakmalarında aramak lazımdır.

Aksak Temur Türk tarihinde, türkçülük mefkûresinde muhterem ve mubarek bir şahsiyyettir. Hıstiyan dininde nasıl azizler varsa pantürkistler tarikatinde de O

SAYGILAR SANA.

Ş. Çakır Soy

Kedere yol verdin, hicranı sildin,
Saygılarla çarpan kalplere girdin.
Görmeyen gözlere erdem gösterdin,
Bir nehrin yönünü sen çevriverdin...

Göksüm kabarıyor seni andıkça,
İçim de melküre ateşi yandıkça,
Varsın geçsin yıllar yene diriyim,
Benki acuna ün salandan biriyim...

Varlığımın temel taşıdır bugün,
Bu şen günlerimin başıdır bugün,
Bugün benim günüm nemullu bana,
Yaşım on üç ATAM saygılar sana,..

bir ulu azizdir .

Onun hakkında sarfedilecek en hafif bir ittiham bizce O büyük ölüye küfür telakkı edilmelidir. Ulu ve namdar atamız :

Biz bu gün senden çok uzak, fakat kalben sana çok yakın kadirşinas evlatların Tarihin sana atfettiği yanlış ve haksız ittihamlarından hicap ve teessür duyarak senden istifai kusur ediyoruz. Sen, denildiği gibi, hiç bir zaman Ülküsüz, zalim ve gaddar olmadın ! . .

Ölümünden beş Asır sonra, bugün başını mezarından kaldırda bak . . . Türk dünyası ne halde ? Fakat müsterih uyu . . . ve bize inanki, senin ondördüncü asırda kılıçla açtığın milliyet yolunda biz, yirminci Asırda imanlı bir azm ile yörüyoruz !

Yine bir gün gelecek, sana, senin asil kanlı Türk evlatların olduğumuzu isbat edeceğiz ! Senin, öpemediğimiz, toprağına yüz süremediğimiz Semerkante ki uzak mezarına yüz dönerek, çökerek af diliyoruz !

. . . .

Koca aksak atamız ! Bizden sana sonsuz sevgi ve saygılar ! . .

BAFRA TARİHİ

ARAŞTIRMALARI

Halkevi D. T. E. incelemelerinden

Mahmut Üstüner

10

Hüseyin battal paşada bir zaman valilik yapmıştır. bundan sonra oğlu tayyar paşa rum elinde dağlı eşkiya ile uğraşmakta iken erzurum valisi ve canik mahseli pederi hüseyin battal paşanın ölümü üzerine elindeki malikânesile beraber canik sancağı kararlaşrıtılan şartlarla oğlu tayyar paşaya verilmiştir.

Tayyar paşada bir çok zaman hüküm sürdükden sonra o devirde yeni ortaya çıkan nizamcedid askerinin elbise ve talimleri hakkında kötü düşünce ve aykırı haraketlerle hzkûmete karşı koymuş ve o zamanki hükûmdarı karaladığından gözden düşmüş ve üzerine ziya yusuf paşa memuren gönderilmiş ve tayyar paşadar usyaya kaçmıştı (Cevdet paşa tarihi)

Hacı ali paşa ailesi busuretle sona ermiş oluyor...

Şimdi bu aileden hacı ali paşanın halilesi hatun ile oğlu hüseyin battal paşa halen bafrada cami kebirin avlusunda ve eaminin güney tarfında yatmaktadır. cami kebir avlusundaki mezarlıkta canik mahseli ibrahim bey ve daha bunun gibi bir kaç mezarlarda görülmektedir.

Tayyar paşanın zamanında bafrada yaptırmış olduğu asardan hükûmet bahçesine pitişik paşa camii diye söylenen bir cami ile yine hükûmet konagının karşısında birde hamam vardır.

Bu cami hakkında işittiğimiz ve doğruluğunu eyi bilmediğimiz bir söylentiye göre bu cami önceden memiş paşanın hamamı olup vezir köprü müftüsünü haksız yere idam ettirdiğinden ve bu işlediği kötülüğün gizli sıkıntısından kurtulmak için bu hamamı camiye çevirtmiş ve sonradan halkın şikâyeti üzerine şimdiki paşa hamamını yeniden yaptırmıştı.

Birde bafrada çarsı camii vardırki buda müslihittin namında bir zat tarafından yapdırılıp sonradan çarşı ile birlikde tamamen yanmış ve (1182) de ahali tarafından tekrar yaptırılmıştır.

Bafradaki çeşmeler ve su yollarının temelde banisi hızır bey olup hazinedar zade hacı ahmed paşa bu su yollarını ve çeşmeleri genişleterek onartmış ve fatihalar yaptırarak çeşmeler üzerine ailesi efradının isimlerini yazdırmışlardır.

Kızıl ırmak üzerindeki adadan köprü bir çağlar mardar köyü ahalisini askere

Evimizin Sinop gezisi hatıralarından

almamak üzre köprünün tamirini bu köy ahalisine bırakmışlarsada sonradan yapılan düzgünce bir köprü ile bu verilen kararda ortadan kalkmışdır.

Meşrutiyet devrinde yeniden hükûmet konağı askeri kışlaları mektepler açılmış şehirde bayındırlık asarı görülmüştür...

Bafranın Tarihine ek olacak en mühim vakalar meşrutiyetten sonraları olmuştur. 1324 devriminden sonra gözlerimizi açar açmaz müstebitlerin, sefihlerin barap ettiği şu güzel yurdumuzu bayındırlığa, rahatlığa pek çok muhtaç bir halde bulmuştuk. bu sıralarda bir varlık görülebilirdi. fakat kabiliyetsiz ruhların kısa görüş ve düşünüşlerin yüzünden bir türlü harakete gelinememiştir.

Bundan sonra meydana gelen 31 mart 925 acıklı vakası. ve peşinden Bosna hersek vakası, Bulgaristanın istiklâli, dersim ve arnavutluk ve bunun gibi isyanlar ve Trablus garp ve onun beşinden Balkan harbının meydana gelmesi ve pek acınırki bu vakaların hepsinden pek calibi dikkat bir zararla çıkmış bulunan Hükûmetinde halka yüklediği ağır yükten pek tabii olarak Bafra ve bölgesinde acı duymuşidi hele 1330 senesi temmuzunun (21) inci günü bildirilen büyük seferberlik ise Bafranın sosyetesini ve her sahada varlığını ve ilerlemesini yok etmiş, maddi mevcudiyetinin heman hepsini orduya vermişidi. Noktalar; angaryalar, takipler, Baskınlar daima Bafranın maddi varlığını ezmiş ve eritmişidi.

Kafile halinde gençler günlerce, haftalarca yol yürümek şartile bilinmiyen maksatlar uğrunda cebhelere yollanırken pek çok ocaklarımız tütmez olmuş ve burada kalanlarda askeri işlerde kullanılmışlardır.

Büyük harp uzadıkça uzamış ve yoksuzluk, ölüm çoğalmıştı.

Kafkasyadan, erzurumdan, trabzondan akın akın gelen muhacirlerde hem iaşei umumiyeyi sıkıştırmış ve hemde yoksuzluğu ve ölümü artırmışlardı. Bir somun ekmek için furunların önünde nöbet bulamıyan zavallıların haddi hesabı yoktu. on kuruş iken (800), (1000) kuruşa kadar çıkan Buğdaya ve hiç ümit edilmiyen bir fiatı pek aşan Arpaya bile pek büyük bir ekseriyet hasret kalmış, bir çoklarının da evlerindeki eşyalarını bile satarak ançak bir kaç ay bu vaziyetle mücadele adebilmişleridi. zavallı muhacirlerin satacak bir şeyleri olmadığından daima yoksuzluk ve gıdasızlıktan ölüyorlaridi. kilosu (15) liraya çıkmışolan ismini işitipte kendisini unuttuğumuz Şeker, kahve ancak harp zenginlerinin ılık havalı meskenlerinde bulunuyor, zavallı halk pekmezi bile zor buluyorlardı. bu felâketlerden orta halliler bile müteessir olmuşlar, ve hele gıdasızlıktan inleyen yavruların göz yaşları döktüren vaziyetleri bütün yürekleri parçalıyordu. kim ne derse desin bütün bu sefaleti bu acı ve tahammül edilemiyecek halleri o zamanki hükûmetin idaresizliği meydana getiriyor idi.

Şuursuz iradesiz saltanat memurlarının elinde rahat bir varlık bulamıyan halkta canından bile bıkmış idi. açlığın, ölümün, yoksuzluğun açmış olduğu bu yara gittikçe derinleşmekte idi. sahifeyi çeviriniz

Sayın İlbayımız

Sayın ilbayımız Fuat Tuksal, İlimize geldiği günden beri İl çevresinde büyük bir faaliyet göze çarpmaktadır. Bu verimli çalışmaların eserlerini her gün biraz daha artık olarak görüyoruz.

Sağlık ve Bayındırlık işlerini, Kültür haraketlerini önemle takip eden Sayın İlbayın bu arada ilçemize gösterdiği değerli ilgiye Bafralılar çok müteşekkirdir.

İlçemize her teşriflerinde evimize karşı da kiymetli alâka ve teşviklerini esirgemeyen sayın İlbay ve parti İl Başkanımıza bu yıl dönümü vesilesile sayğılarımızı tekrarlamagı borç bildik.

Sayın İlbay
ve
C. H. P. İl başkanımız
Fuat Tuksal

Kahramanlarımız Çanâkkale, sarı kamış, Galiçya, sinâ, ve ırakın bilinmeyen, görünmeyen ufuklarında allahına kavuşurken burada bıraktıkları yavruları, nişanlıları analarıyoksuzluktan kayboluyorlardı. Tarlalar ekilmez olmuş her şey ve her iş sönmüştü. Bütün şu fecayi devam ederken bu halden istifade edenler de yok değildi.

Ya talihlerinin eyi gitmesi yüzünden mühim mevkilerin geniş selahiyetlerile ve yahutta bin türlü dalaverelerin meydana getirdiği maddi kuvvetlerle zavallı milletin yıkılmış mukadderatı üzerinde büyük bir servet ve kendilerine her gün kârlı ve istifadeli bir iş buluyorlardı. Bu işlerin üsteliği olarak bir de (Pontos) cıların yaptıkları fecai ise memleketi yeni ve bambaşka bir afetle karşılaştırmıştı. rum nufusunun oldukça mühim bir yekûnunu teşkil eden (Samsun, Çarşamba, Havza Erbaa, Niksar) bölgelerinde bulunan eşkiyalarla buradakilerle birleşerek pek zalimane ve kandökücü haraketlerile biçare Türk milletıni daima tehdit ve korku içinde inletiyorlardı.

Bütün bunları pek tabiî bir iş gibi soğuk kanlılıkla hazm eden hilafet ve saltanat hükûmeti ise gûya takip taburlariyle sanki bir şey yaptığını zan etmek istiyordu.

(Pontos) çetelerini takibe giden bazı tabur kumandanları takibe giderken kılavuz olarak yanlarında rum ve pontoscular dan ve o teşkilatın mühimce uzuvlarından ve göze görünür elamanları sahiden yılanları götürüyorlardı ki bu şekilde eşkiya takibi olmıyacağı pek tabiî idi.

Bitmedi.

GÜÇLÜ BİR DEVRİM

Sait Gürpınar

—1—

Biz yeni bir devrimi yapmak için dört yöne,
Atıldı her bilen Türk bu savaşda en öne,

Asırları yıllara sığdırdık desteledik,
Ayları günler gibi saatla besteledik.

Yeni bir bayrak açtık haykırdık Türkümüzü,
Tap taze bir çığırla yayarak ülkümüzü!..

Dedik madem ki yurt öz, dilimizde öz olsun,
Acun anlatışına ilk ana son söz olsun.

Bir ok daha fırlattık çekerek zorlu yayı;
Amacı onayladı ilk genç dil kurultayı.

Bir ikinci yaşını dolrurup bastı üçe,
İşte bu kücük sudan töredi güzel türkçe.

Mecrası değişmeden bu akan ufak dere:
İdi iklin sulara öğütler vere vere,

Büyüdü güçlü kollar ala ala gürleşti,
Damlalar bir çay oldu, Nehirlerle birleşti.

Sonra dördüncü yaşa girerken daha temiz,
Açtı yeni bir ufuk, ufukta yeni bir iz..

Acemin ve arabın; attık terkiplerini..
Başı boş atlar gibi, bıraktık iplerini..

Korkunç kum çöllerinin, esrar dolu içine,
Bizi inkâr edenin tapamayız hiçine:

Bozkırları çiğnedik, Geçtik nice çölleri,
Altıaylar, orallar, Baykal gibi gölleri..

Bitmedi.

Birinci yılımızı bitirirken

Altınyaprak bu sayısile birinci yılını tamamlamış oldu. Cumhuriyetin on ikinci yıl dönümünde neşriyat alanına dahil olan dergimizin ilk sayısındada söylemiştik:

"Altınyaprak Yeşil Bafrayı tanıtacak, Gençlik haraketlerini duyuracak, devrimleri mizin ateşli bir yayıcısı olacaktı.„

Şimdiye kadar gayesinin tahakkuku yolunda yürüyen dergimiz, Yalnız yukarda işaret edilen çerçeve içinde tetkik edilirse mesaimizin derecesi hakkında bir fikir alınmış olur.

İlk altı aylık devresinde 15 günlük olarak çıkarılan "Altınyaprak„ bu sayılarında tecrübe devresini geçirmiş ve elde edilen kanaatla aylık olarak devamı muvafık görülmüştür. Altı aydanberi aylık olarak çıkmakta olan altınyaprak hakikî ölçüsünü ve mevzularını tesbite çalıştı. İtiraf edelimki bu müddet zarfında dahi çok zayif düşen sayılarımız mevcuttur.

Buna rağmen bir ilçede bulunabilen vesaiti ve karşılaşılan her türlü mahrumiyetleri göz önünde bulunduran meslekdaş ve okuyucularımız bizi daima takdir ve teşyi etmekten geri kalmadılar. Bizim için çok değeri olan bu temiz duygulara, alâka ve yazılarını esirgemeyen arkadaşlarımıza burada teşekkür etmeyi borç biliriz. Memleket için fayda ve lüzumuna inanarak başladığımız bu işten bu gün daha kuvvetli fikirler almış ve bu inanımızı kuvvetlendirmiş bulunuyoruz.

Yeni katılan yazı arkadaşlarımızında yardımlariyle mevzu'umuz genişleyecek kültürden, edebiyattan, sağlıktan ekonomiden, Köycülükten bahseden yazılar ehemmiyetle yer alacaktır.

Bir yıl önce çıkan ilk sayımızda (Amacımız)ı anlatmıştık. Bu gün daha kuvvetle tekrarlayabiliriz: Altınyaprak gittikçe güzelleşecek ve amacına kavuşacaktır.

Altın yaprak

Kızılırmak kıyılarından güzel bir görünüş

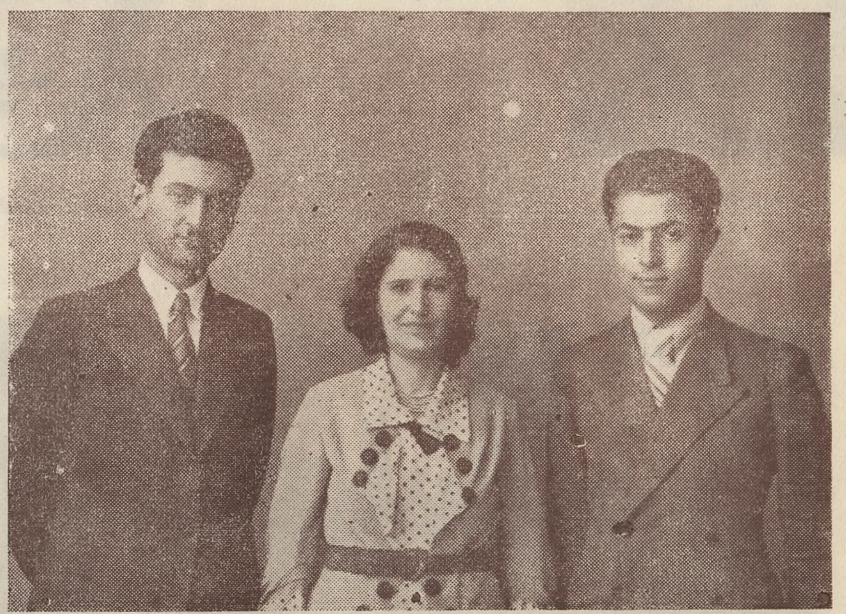
Dergimiz Birinci Yılını bitirirken Yazı arkadaşlarımızdan Bazılarını Tanıtıyoruz.

Vehbi Cem Aşkun

Bedri Edis

Dergimizin Neşriyatını yürüten Kütüphane ve Neşriyat Komitası

Mahmut Üstüner

F. Y. Çubukcuoğlu

Dergimiz Birinci Yılını bitirirken Yazı arkadaşlarımız

Hasan Çakın

Sait Gürpınar

İlçe bay ve eşinin ayrılması münasebetile Evimizin verdiği çay zıyafetinden bir görünüş

Sıtma öğütleri

Dr. Selim Haksel

Sıtma afeti insanlara musallat olmuş büyük bir belâdır. Sıtmayı hastalık demiyorum. afet olarak tabir ediyorum. Çünki sıtmanın girdiği, yerleştiği bir köy, kasaba halkını senelerce ve tedricen yıpratarak inkıraza ve bir yığın mezar taşlarına getirinceye kadar didişen bir belâ olduğu ve diğer hastalıklar gibi eyi ve ya kötü bir kaç gün seyrini yaparak muayyen bir zamanda hastanın şifa veya ölümle neticelenen hastalıklardan veya bunlara benzer olmadığından insanlar için hakiki bir belâ olarak tarif ediyorum Hatta Türkçede büyük bir sel, fırtına, kasırga, devamlı yağmurlar esnasında bağ tarla, arazi, mahsul, ev, bark, nufus mahv olduğu bir anda (ne büyük âfat) olmuştur tabirile benzetilen bu gibi afâkî ve semavî vakalara muşabehetinden sıtmada öylece beşeriyete musallat bir âfattır. Bizim memleketlerde sıtma pek çoktur. Sıtmanın en çok bulunduğu deniz kenarları, çay, dere, nehir kenarlarında meskûn ahâliye musallat olmaktadır. Buraların arazisi alçak olmak itibarile bir takım göller, gölcükler, derin çukurlar, geniş sık dikenli sarmaşıklı güneş görmez dipleri daima rutubetli, sulu bulunan ormanların çokluğundan ve derelerin zamanla yataklarında şurada, burada teşekkül eden çukurluklar veya bu ırmaklar yataklarını deyiştirirken sağda, solda bıraktıkları kör dereler, kör hendekler, kör çukurlarda yağmur sularının oralarda durgun bulunması gibi ahvalden ileri gelmektedir.

Bizim mıntıkada civar Terme, Çarşamba, Bafrada ırmakların ovalara yayılarak bir kısmı denize doğru gidiyorsada bir çok yerlerinde durgunluklar yaptıkları ve bir kısmı denize kadar gidemeyerek deniz kenarlarında ve denizden alçak mevkilerde küçük, büyük bir takım göller peyda ederek her birisi birer sıtma kaynağı olmaktadırlar. Bu göllerin büyükleri Termede Miliç, Simenit, Kargalı. Çarşambada Dumanlı Bafrada Balıklı, Karaboğaz, gibi mühim göller ve Çarşambada Yeşil ırmak Bafrada Kızıl ırmak gibi büyük ırmakların yatakları ve uğrayış sahaları ve bunlardan başka nice ufak tefek çaylar bu düz araziye yayılmalarından sıtma âfetinin bu mıntıkada derece'i savletini ve hücumunu biran için düşünmek gerektir. Bu göllerin çevrelerindeki geniş sazlıklarda birer sıtma kaynağıdırlar. Buralarda meskûn köy, kasaba ahalisi sıtma afatından muztaripdirler.

Vaktile osmanlı imparatorluğu zamanında Kafkasyadan getirilen yüz binlerce muhacirin kısmı küllisi ismi geçen arazi, vadî, göl kenarlarında iskân ettirerek man-

tıksız gayri sıhhî pilân ve teşkilât dahilinde takip edilen sakim siyaset dolayısile halen bu muhacir kütlesinden şurada burada parmakla gösterebilecek ve sayılabilecek derecede pek cüz'i kısmı kalmış olmakla beraber kalanlarda halen dalaklı, zayıf, kansız birer insan kütlesi halindedirler .

Sıtma afetinin bir kütle halkını senelerce gemirerek munkarız ettikten sonra bir yığın mezar taşlarına bıraktığını yazmıştım. İşte bu muhacir kütlesi fena iskân şeraiti dolayısile bu felâketlere uğradılar. bununla memleketimizde elli sene evvel geçmiş vak,aların biricik misalini hatırlatmak istedim. Sıtmalı muhitlerde doğumlar azdır. Sıtmalılar az çocuk doğururlar . Çocuk düşürmeleride çok olur. Bundan dolayıdır ki sıtmalı yerlerde nüfus çokluğu yoktur. Nesil inhitat ve tereddiye uğrar. Bunun içindirki :

Cumhuriyetin güneşli ve feyizli asarından biride vatandaşları dirilik, sağlık ışığı ile nurlandırmaktır. Ve ön safta dokuz sene evvel yer yer teşekkül eden sıtma mücadele teşkilâtı (ve bundan sonra Firengi, Trahom, Verem, karadeniz kıyıları ahalisine mahsus Angilostom — bağırsakların ince solucanları için de ayrıca kurum kurum mücadele teşkilâtı el'an hali faaliyettedirler) Bu saydığım sıtma afeti kaynaklarında meskûn ahaliyi kucaklıyarak dertlerine derman sunmak, korumak, tedavi etmek gibi her türlü kinin ilaçları dağıtmak, köy, köy, mahalle, mahalle ve hatta pek sevgili ve muhterem köylülerimizin evlerine ve ayaklarına kadar mücadele doktorları ve mücadele sıhhat memurları dolaştırmak ve bir taraftanda yavaş yavaş sıtma mücadele teşkilâtile beraber sıtma kanunu ve sıtma talimatnamesini neşretmek suretile kasabalarda, köylerde, yollarda, köşede bucakta halka muzur olan ufak tefek sıtma kaynaklarını yurtdaşların yardımile küçük gayretlerle bertaraf etmenin kanunî cihetleride düşünülmüş ve hazırlanmıştır.

Dokuz senedenberi devam eden bu yorulmaz teşkilâtın karşılığı milyonlarca liralara baliğ olan Cumhuriyet devlet bütcesinin fedakârlığına karşı halkın refahi, ölümlerin önüne geçilmek, bataklık muhitle de ve göl kenarlarında ve sıtmalı yerlerde meskûn ahalinin evvelce koca karınli, eteklere kadar dalaklı, sıska insanlara mukabil bu teşkilât sayesinde bu gibi muhitlerde şimdiki nesil pek sağlam, dinç, kanlı, canlı ve pek az dalaklı insan ve çoculkara tesadüf edildiği her kesce malûm ve aşikâr bir hakikattır. Yukarda saydığım bunca büyük sıtma kaynaklarının birden izalesi pek yüksek para fedakârlığına mütevekkif olduğu halde yakın bir zamanda bu büyük sıtma kaynaklarınında düzeltilecek, ortadan kaldırılacak günün doğmuş ve gelmiş olduğunu sevgili okuyucularıma müjdelemek isterim. Yeterki bu mücadele teşkilâtile birlikte herkes mücadeleye , müzahır, yardımcı, savaşcı olarak sıtmayı doğuran fenalıkları elbirliğile ve sıtma teşkilâtından verilen öğütlerin her kesce güzelce tatbikî halinde gürbüz, sağlam nesil ve az seneler zarfında şimdiki Türk nüfusunun iki misline artmak saadetine mazhar kılar .

Eski saltanat devrinde vatanın öz evlâtlarını unutarak sıtma felâketlerine yuvarlayıp perişan ve munkarız etmek, getirilen muhacir kütlelerini de kendi başlarına rehbersiz, teşkilâtsız şurada burada keyfi ve gayrı sıhhi hüküm ve kararlarla iskân mıntıkaları tayin etmiyerek ölümlere bırakıver-

İlçebayımız ayrıldı

Evimiz ve dergimiz bu ay içinde iki kıymetli elemanından ayrılmış bulunuyor; İlçebay Kadir sözen ve sayın eşi Saadet kadir sözen ülkümüzün tahakkuku için savaşan başarılı arkadaşlarımızdandı .

Memleketimizde iki yıl kalan ilçebayın gördüğü işleri burada sıralamak istemiyoruz. Bunlar on üç yıl içine sayısız inkilâplar sığdıran Cumhuriyet hükümetinin bir ilçebayından beklenen verimli çalışmalardır

İlçebay Kadir Sözen

Sayısız işleri arasında evimizlede yakından ilgilenen ilçebay sevgisini içimize sindirmiş ve bir çok başarılarımızda amil olmuştur. İki seneden beri evimiz teşkilâtında ödev alarak çalışan ve değerli yazıları dergimizi süslemekde olan sayın kadir sözenin ayrılışı evimiz muhiti için büyük bir boşluktur .

Sayın Saadet Kadir sözende kütüphane ve neşriyat komitamızın başkanı buluniyordu. Sosyal çalışmalarımızda alâkasını esirgememiş , tavazuu ve temiz duygularile bütün muhite kendini sevdirmişti .

Hatıralarını unutamiyacağımız ülkü yoldaşlarımız aramızdan ayrılırken duyduğumuz teessür pek büyüktür .

Yalnız, büyük Türk devrimlerinden biri olan doğu elleri kalkınmasında aldıkları şerefli ödevi düşünerek müteselli oluyoruz. Ayrılmalarından iki gün önce evimiz, onurlarına bir çay ziyafeti vermiş, ayrıldıkları gün bütün Bafra görülmemiş bir teşyi töreni yaparak sevgisini göstermiştir. Ülkünüzün kıymetli yulcularına yeni ödevlerinde sonsuz başarılar dileriz .

---

mek tacidarlar devrinin tarihî kara lekesidir

Cumhuriyet devrinde her türlü siatematik, modern teşkilâtla göçmen sevkiyatı ve birlikte en yüksek ve himayekâr, sıhhi teşkilât ve en başta sıtma mücadele teşkilâtile bu göçmen kafilelerine yapılan yardımlar sayesinde ancak vatandaşların sağlıklarını, nüfus çokluğunu ne derece korumakta, kıskanç davrandığı gün gibi aşikâr bir inançtır.

Bitmedi .

D E R L E M E L E R

(Dağ köylerimizden derlenmiştir)

Yol üstünde buldum bir gümüş tarak
Ta küçükken sevdim geçmiyor merak
Muhabbet eyide aramız ırak
Ayrı düşdüm güzel görmeyecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım

Suya gider bir incecik yolu var
Söyle güzel söyle tatlı dilin var
Kemere sıkdırmış ince beli var
Ayrı düşdüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım

Kayadan kayaya atılamadım
Terazim yoğidi tartılamadım
Şu zalim babandan kurtulamadım
Ayrı düşdüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım

Yüce dağ başında bir büyük tepe
O kız ister anam elmasdan küpe
Aynalı beşikte yatıyor körpe
Ayrı düşdüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım

Yüce dağ başında urumlar gezer
Derindir gölleri ördekler yüzer
Yavaş aç kapuyu düşmanlar sezer
Ayrı düşdüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım.

Evlerine vardım evleri çamur
Odasına girdim ak bilek hamur
Gözlerine bakdım bir dolu yağmur
Ayrı düştüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım

Değirmeni döndürende tunç imiş
Bir ah çekdim kara bağrım incinmiş
Sevip sevip ayrılması güç imiş
Ayrı düşdüm güzel görecekmiyim
Ölmeden ben seni saracakmıyım.

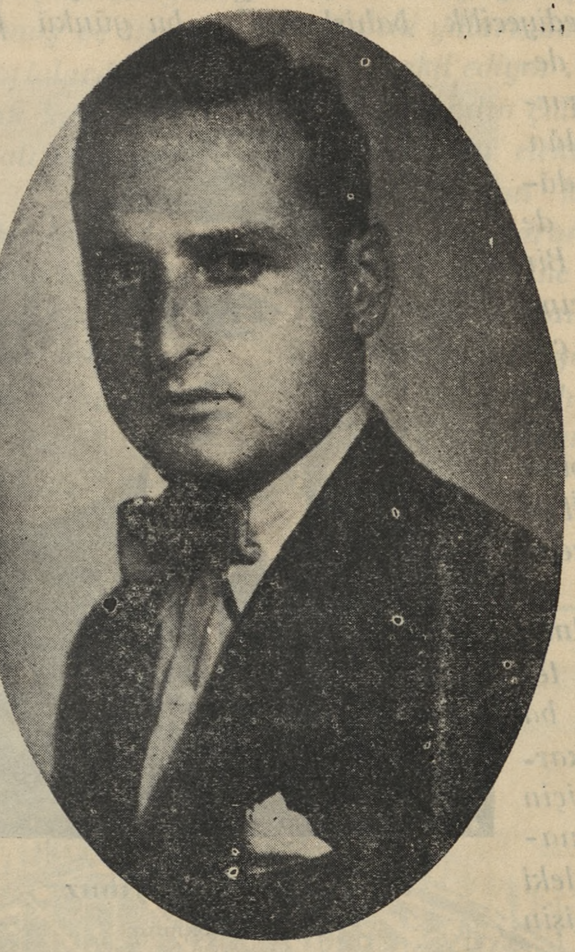
EVİMİZ NELER YAPIYOR

İlçemizde halkevi açılalı üç yıl oldu. Bu müddet içinde evimiz üzerine aldığı ağır, ağır olduğu kadarda ünlü soysal ve kültürel ödevini yapmağa geceli, gündüzlü çlışmış, Öğreneğe göre yapılması gerekli ve mümkün işlerin başarılmasına bütün varlığını vermiştir.

Ulusal varlığın özü olan dil, tarih ve edebiyat işi göz önünde tutulan, önem verilen konulardır.

Büyük önderimiz Atatürkün 12 inci Cumhuriyet bayramındaki söylevlerinde işaret bu yurdukları güzel sanatlar musiki zevkinin artması için radyo ve hoparlörden, Özel olarak temin edilen muzik öğretmeninden Halh ve gençler çok istifade etmektedir.

Teşkil edilen Bando takımı Evde her zaman ödevini yapmakta oldu ğu gibi törenlerde, toplantılarda musiki zevkinin artmasına, ulusal gururun yükselmesine yaramaktadır.

Parti ve Halkevi Başkanımız
İsmail Işın

Sayılı günlerde ve genel toplantılarda gösterit ihmal edilmemekte, zaman zaman Türklük, İnkilâp mefahırını gösteren piyesler temil edilmektedir.

Aç, muhtaç, köylü ve şehirli halkımıza karşı içten beslenen şefkat duygusu onların bu dertlerine derman bulmağa sevketmektedir. Muhtaçlara dağıtılan 60 bin kilo buğdaz, Yatak, Yorgan bir çok aileleri açlıktan sefaletten kurtarmıştır.

Halk dershaneleri yabancı dili kursları ödevini yapmağa çalışmaktadır.

Kütüphanede binlerce cilt kitap, gazete, Mecmualar başında bir işyarla herkesin asığlanmasına açık bulundurulmakta, Neşriyat komitası da dergimizi özenli ve düzenli çıkarmağa çalışmaktadır.

Memleketin büyük bir çokluğunun köylü olduğu, Cumhuriyet hükûmetinin temelini köylünün teşkil ettiği gözden uzak tutulmamaktadır. Köylere gezintiler tertip edilerek kitap, gazete dağıtılmaktadır. Sağlık öğütleri verilmekte, dertler dinlenmektedir.

Ulusal varlığımızı gösteren eski eserlerin toplanmasına, saklanmasına, yerli mallarımızı herkesin tanıması ve sevmesine yararli sergiler meydana getirmek esbabına baş vurulmaktadır.

Yeşil Bafiramıza lâyık olacak bir şekilde yeni yapılacak Halkevi kurağı bu çalışmaları bir kaç misli artırmış olacaktır.

Kalpleri inkilâp ve Cumhuriyet aşkile çarpan Bafra gençliği bu başarıları az görmekte, her gün biraz daha artan hir hızla sonsuz ülkü peşinde koşmaktadır.

Uray çalışmaları

Cumhuriyetimizin 13 üncü yıl dönümünü kutlularken geçen yılın uray hareketlerini de gözden geçirmeyi faydalı bulduk. Dergimiz intişare başladığından beri Belediyecilik bahislerine önem vermiş ve devamlı yazılarile şarcılığı anlatarak plânsız şehir imarı düşünülemiyeceğine de işaret etmiştir. Bir an önce amacına varabilmek için çalışan urayımız ilk ödev olarak bu işi ele almış ve teşebbüslere girişmiştir. İl ve il çevresindeki ilçelerinde iştirakiyle el ve iş birliği yapılması onaylanan bu teşebbüse henuz iç bakanlığımızdan karşılık gelmediği için faaliyete başlanmamıştır. Önümüzdeki yıl içinde bu işin başarılacağına muhakkak gözüyle bakılabilir.

Çalışkan Urbayımız
Zihni Lokman

Urayımız plânın yapılmasına intizar ederken boş durmamış kasabamızın bayındırlığı hususunda gereken faaliyeti göstermiştir.

Geçen yıl içinde sağlık işlerine önem verilmiş ve titiz bir duyuşla takip edilmiştir. Ekmek furunlarının yiyecek ve içecek satan dükkânların, kasapların, lokantaların, ahırların ıslahı bu arada zikre değer mahiyettedir.

Hal yapılancıya kadar bu ihtiyacı karşılayacak tedbirler düşünülmüş ve bu günkü pazar yerinde barakalar inşasına başlanmıştır.

Çarşının en merkezi yerinde asri bir halâ yaptırılması kararlaştırılmış ve plânın hazırlanması bir mimara havale edilmiştir.

Çocuk bahçesi için yapılan teşebbüs hayli ilerlemiştir.

Temizlik işlerinde gösterilen titizlik bilhassa göze çarpmaktadır.

Geçen yılın kayde değer sağlık çalışmalarından biri de su işidir. Urayımız, yakın ve uzak hatıra gelebilen bütün su menbalarını tetkik ve tahlil ettirmiş ve neticede (Nebyan) suyundan başka ihtiyaca yetecek temiz su bulunmadığını anlamıştır. 35 kilometre mesafede bulunan bu suyun kasabaya inmesi 250 - 300 bin lira masrafa mütevakkiftir. Sert olmakla beraber içilebilen hali hazırdaki kasaba suyumuzun isale tarzının ıslahı suretile çoğaltılması da kabildir. Bundan başka artezyen usulünün tecrübesi için de Uray selâhiyettar ve mütehassıs kimselerle muhabereye başlanmıştır.

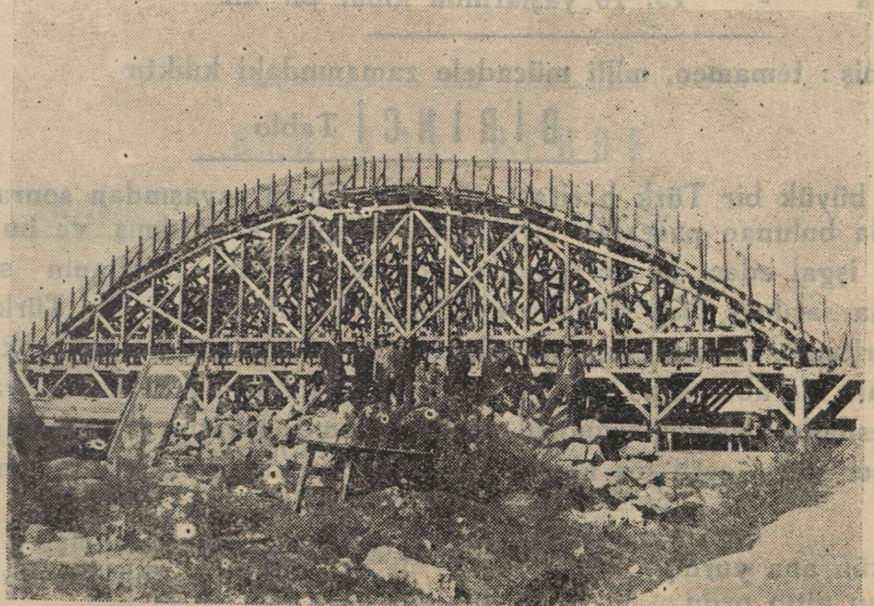
Uray itfaiyesi bu günkü ihtiyacı karşılıya bilecek bir kerteye çıkarılmıştır. Bundan ötürüdür ki iç bakanlığımızın tastikine mazhar olmuş ve ilçemiz çevresinde yapılan sigortalardan % 5 itfaiye payı almağa hak kazanmıştır.

Yol inşaat ve tamiratı ehemmiyetle devam etmektedir.

Urayımızın zikredeğer hizmetlerinden biri de Askerde bulunan vatandaşlarımızın geride bıraktıkları ailelerinden muhtaç olanlarına nakdi yardım yapılmasına vasıta olmasıdır. Bu hareket çevremizde büyük memnuniyet uyandırmıştır. Yurtdaşlarımızın bu vatan borçlarını ödemekle gösterdikleri hassasiyet taktire şayandır

Yapılan müteferri bir çok umumî hizmetleri burada birer birer zikre lüzum görmiyoruz. Hülâsatan diyebilirizki Uray, kendisinden beklenen hizmetleri zemin ve zamanın müsaadesi nisbetinde ifa etmiştir. Bu durum önümüzdeki yıllarında verimi için bir zıman teşkil ediyor.

Geçen yılın çalışmaları sayın Uray kurulumuzun elektrik satın alma işi hakkındaki son kararı ile kapanmış oluyor. Bu karar, elektriğin urayca mubayaa bedeline esas olmak üzere Bayındırlık bakanlığından bir hesap ve hakem heyeti getirilmesi merkezindedir. Urbay, bu heyeti getirmek için ilgili yüksek makama müracaat etmiştir.

— Memleketimizde Bayındırlık varlıklarından —
Kızılırmak köprüsü inşaatı ilerliyor

TÜRK DEVRİMİ..

Ulusal piyes, 3 Tablo, 3 perde

Yazan: Vehbi cem aşkun

ROL BÖLÜMÜ

Şahıslar

Ayşe	-	45 , 50 yaşlarında diri bir ihtiyar.
Hatice	-	20 yaşlarında bir bayan.
Zeynep	-	15 yaşlarında bir genç kız.
Nazik	-	35 lik bir bayan.
Turgut	-	Nazik hanımın 24 yaşındaki oğlu.
Öğretmen	-	Ateşli bir genç.
Öğrenciler	-	15 , 20 erkek çocuk.
Doğan bey	-	Turgudun piyade yarbayı babası
Emine	-	Nazik hanımın annesi.
Hacı efendi	-	Ebani sarıklı, top sakallı bir ihtiyar.
Fatma	-	15, 16 yaşlarında kibar bir kız

Geyiniş : temamen, millî mücadele zamanındaki kılıktır.

BİRİNCİ Tablo

Sahned, büyük bir Türk haritası görünür. Cihan savaşından sonra ana yurdun düşmanda bulunan parçaları siyah birer kâğıtla kapatılmış. ve bu her siyahında üzerinde işgal eden ulusun bandırası bulunmaktadır. Haritanın sağında Türk bayrağına sarılmış, başı önünde eyik kara urbalı ağlıyan bir Türk kızı vardır. Aynı haritanın solunda süngülü silâhiyle tam donatı bir Türk askeri durur. Sahneye sarı bir abajordan dunuk bir şekilde dökülen ziya yavaş, yavaş kararır. Ve bu esnada sahnenin içinden merhum Samih Rifatın aşağıdaki şarkısı keman la beraber güzel sesli bir kız ve ya erkek çocuk tarafından hazin bir besteyle okunur:

İzmir Türkün ana yurdu ,
Vermez onu altın ordu .
Düşman izmire girerken ,
Bütün millet ağlıyordu .

Aydın aydın güzel aydın ,
Ah, bir kere kurtulaydın .

Doğma güneş yasımız var
Git haber ver diyar, diyar.

sahiefyi çeviriniz.

Türkün kolları bağlandı,
İzmiri ondan aldılar.

Aydın aydın güzel aydın,
Ah bir kere kurtulaydın.

Yaşadıkça Türk evlâdı,
Değişirmi Aydın adı.
Alem cünunmu getirdi,
Yoksa tarihmi bunadı.

Aydın, aydın güzel aydın,
Keşke yanıp yıkılaydın.

Karalarmı geydi bu yaz,
Yeşil duvaklı bağların.
Kargalara mesken olmaz,
Kartal yuvası dağların.

Aydın, aydın güzel aydın,
Korkma benden ayrılmadın,
Bekle geleceğim yarın.

Şarkı biter bitmez derhal Erzurum, Sivas, Ankara şehirlerlerini gösteren noktalardan ampulle aydınlatılmış birer parlak ziya ve şimalde ve karadenizin üzerinde toplanarak ışıklarını harita üzerine serpmeğe başlar. Bu esnada perde yavaş, yavaş iner Tam kapanmadan yine yavaş, yavaş açılır. Ve şimdi o kara deniz üzerindeki aydınlığın yerinde Atatürkün kafası bir güneş şeklinde belirirken birden bire sahne aydınlanır. ve perde de bir kaç dakika sonra inmiş bulunur .

BİRİNCİ PERDE

SAHNE :

Bir iş odası . Hatice sağda ve odanın ortasına doğru oturmuş , önünde çıkrığı yünü ip yapmakla meşgul . solda duvara yakın oturan Zeynep yün ayıklıyor. Hatice nin solunda ve pençerenin önünde sedirimsi bir minderin üzerinde oturan Ayşe çorap örüyor.

M E L E K

HALK ROMANI 12 Yazan: F. Yekta Çubukçoğlu

Bir hafta sonra gördüğü bu vaziyet biçare askeri sukutu hayale uğratmıştı. İşte evi boştu. Çocukları ailesi ve komşuları göç etmişlerdi. Şimdi onları nerede bulmalı idi? Kiminle ve nereye gitmişlerdi? pasinlerden gönderdiği üç mektuba niçin cevap alamadığının sebebini şimdi anladı. Çocukları, ailesi gözünün önünde canlandı. İki buçuk sene evvel buradan ayrılırken ailesinin ve çocuklarının ağlaşmalarını tekrar duyar gibi oldu. Daldı.. Hayalinde Fevzinin kumral saçlarını okşuyordu. Giderken beş yaşında olan biricik oğlunun büyüdüğünü hissetti. Kızları..

Onlar kendisine kollarını açmış baba diyerek koştuklarını gördü. Senelerce beraber yaşadığı ailesini, şimdi harap olan ocaklarını evvelki halleri ile kendisinden geçti. Ve bir müddet böylece baka kaldı. Yoruldu. Artık düşünemez oldu. Bitkin bir halde yetim kalan ağaçlarının altında uyudu

Rüyasında Sabiha ile iki çocuğunu hastahanede gördü. Fevzi yoktu. Uzak bir diyar, karmakarışık bir hal.. Zavallı asker kâbustan uyanır gibi silkindi, gözlerini açtı. Ne hastahane vardı, nede ailesi.. Ya Fevzi oda yoktu. Burada, bu ıssız yuvada fazla kalmak istemedi.

Çocuklarımı niçin bıraktınız? Der gibi manalı manalı gözleriyle etrafına bir defa daha baktı. çanta diye yanında taşıdığı torbasını aldı. arkasına bakmadan geldiği tarafa yürüdü...
Iki sene evvel ikiçocuğu ile beraber Refahiye de hastahaneye düşen Sabiha kırk gün yattıktan ve küçük kızı Müzeyyeni kayp ettikten sonra çıkmıştı. kendlerini buraya bırkanların nereye gittiklerini sormuş. karantinadan çıkan muhacir kafilesi ile beraber Sivas a doğru yollandıklarını öğrenmişti. Fevzisini çok özledi. onu bulmak babasının biricik bergizarını doya doya sevmek istiyordu. Fakat nerede? ne cebinde bir ekmek parası ve de bir dilim ekmek istiyecek takat vardı. bu vziyyette ançak sürünmege mahkûmdu. ilk aklına gelen yer Hükûmet oldu yanında kalan büyük kızı Sakibe ileberaber konağa kadar gidebildi. Bitmedi

---

derledik, İçli deyişler dinledik. Yaşı otuzu geçmeyen bir türk yiğiti gösterdilerki okuyup yazma bilmiyor. Fakat duygularını şiir olarak ifade etmesini öğrenmiş. Bu "halk şairi„nin kendine mahsus çok güzel besteleride var. Külür onun asil kanında zaten mevcuttur. Çünkü o asırlarca önce acuna kültür dağıtmış olan bir ulusun çocuğudur..

Yukarıda bir kaç yönden inceleyerek bir fikir vermeğe çalıştığımız tepe köylerinin inkişafı için düşüncelerimizi gelecek sayılarımızda anlatacağız.

CUMHURİYET Bayramımız

Cumhuriyetimizin on üçüncü yıl dönümü Türkiyemizin her tarafında olduğu gibi İlçemizdede emsalsiz bir şekilde kutlulanmaktadır. Bayram şerefine memleket baştan başa bayraklarımızla donatılmış ve her taraf süslenmiştir. Dündenberi başlayan bayram coşkun tezahhüratla devam etmektedir. Proğram gereği dün öyleden sonra Cumhuriyet alanında, Gazipaşa mahllesinde Evimiz bandosu ve davul zurnalar çalarak milli oyunlar oynanmış ve akşam Halkevi taraından fener alayı tertip edilmişti. Gece Halkevi gösterit kolunun hazırladığı müsamere muvaffakiyele verilmiş ve bando güzel parçalar çalmak suretiyle müsamereyi bir kat daha güzelleştirmiştir.
Bugün saat 9,30 da İlçebaylıkta kabul resmi yapılmış ve saat tam 10 da tören başlamıştır Törende C. H. P. Belediye, halkevi ve kültür adlarına nutuklar söylenmiş ve her okuldan birer talebe şiirler okumuştur. Bandonunda iştirakiyle alanı dolduran binlerce kişinin hep bir ağızdan Onuncu yıl marşını söylemesi çok heyecanlı olmuştur. Bundan sonra geçit resmi başlamış ve yurdumuzun emniyet bekçisi jandarmalarımız başta olduğu halda yapılan geçit resmi çok parlak olmuştur. Bilhassa atlı köylülerimizin düzgün geçişleri çok alkışlanmıştır. Öyleden sonra muhtelif yerlere konulan Halk kürsülerinde nutuklar söylenmiş ve cumhuriyetimizin feyizleri Halka anlatılmıştır.

Bu akşam saat 19 da Orta okul tarafından bir müsamere ve saat 21, 30 da Hükûmet konağında cumhuriyet balosu verilecektir. Mükemmel olmasına günlerdenberi çalışılan balonun çok parlak geçeçeği şüphesizdir. Yarında Gazi ilkokulunun müsameresi vardır.

A Y R I L A N L A R

İç sahifelerimizde ayrıldığını teessürle yazdığımız İlçebay Kadir Sözen ve Sayın eşi Saadet Kadir Sözenden başka Evimiz değerli elamanlarından birini daha kaybetmiştir. Çarşamba Yeşilırmak okulu öğretmenliğine atanan Evimizin dil, Tarih ve edebiyat kolu başkanı Fehmi Yekta Çubukçuoğlu aynı zamanda dergimizinde kıymetli yardımcılarından bulunuyodu. Evimizin açılışından beri, Mesleki ödevinden hariç kalan saatlarda kendini evimize hasretmiş ve bu ülkü yuvasında yorulmak bilmez bir azimle geceli gündüzlü çalışmıştır. Uzun zaman el ve gönül birliğile çalıştığımız arkadaşımızdan ayrılırken çok teessür duyduk. Yalnız yeni açılan kardeş Çarşamba Halkevinin istifadesini düşünerek müteselli olmaktayız. Arkadaşımıza yeni ödevinde muvaffakıyetler dilerken kardeş Halkevimizi de değerli bir arkadaş kazandıklarından ötürü kutlularız.

Evimiz İçtimaî yardım kolu mümessili iş bankası direktöru Saracettin bulakta Bergama iş bankası direktörlüğüne tayin edilmiş ve yeni ödevi başina gitmiştir. Bu arkadaşımızda Bafrada bulunduğu müddefce evimiz çalışmalarında çok faydalı olmuş ve kendisinden beklenen ödevi seve seve yapmıştır. Ülkü arkadaşlarımıza yeni ödevlerinde başarırlar dileriz.

Evimizin Sinop gezisi hatıralarından

I—Altın Yaprağa para ile yazı kabul edilmez .
II—Yurda faydalı, Devrimin yayılmasına yarayan yazı'ara sayfalarımız açıktır .
III—Bütün yazılar ve müracaatlar Bafra Halkevi kütüphane ve neşriyat komitası Başkanlığına gönderilmelidir .

İŞEVİ : BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın Direktörü : NİYAZİ DOĞU

Basıldığı Yer : TAN Basımevi - Bafra